

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Освітня програма бакалавра

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Біржова діяльність
Викладач (-і)	Мацола Михайло Михайлович, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380502862926
Е-mail викладача	mykhailo.matsola@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є здобуття необхідних знань для процедур укладання ф'ючерсних, опціонних угод та свопів на міжнародних ф'ючерсних біржах з метою захисту експортно-імпортних операцій, виробництва, торгівлі основними сировинними активами від цінових і курсових коливань та отримання додаткових джерел доходів..</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади біржової діяльності 2. Організаційні аспекти біржової діяльності 	
3. Мета, завдання та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: Метою вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є забезпечення ґрунтовної теоретичної і практичної підготовки студентів з біржової торгівлі, глибоке розуміння тенденцій розвитку та сучасних модифікацій моделей сучасних бірж; формування вмінь та навичок аналізу основних напрямів та інструментів торгівлі; детальне опрацювання сутності, методів та механізмів біржової торгівлі як в Україні, так і за її межами в контексті системної економічної трансформації та глобалізації. Україна йде шляхом створення умов для функціонування інфраструктурних інститутів, таких як товарні, фондові та валютні біржі. Ситуація на ринках сільськогосподарської сировини, валюти та цінних паперів в Україні потребує впровадження механізмів страхування цінових та курсових ризиків, що без опанування правил строкової біржової торгівлі зробити практично неможливо.</p> <p>Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розкриття економічної сутності біржі; – виявлення особливостей процесу створення бірж та їх структури в Україні; – ознайомлення зі світовим досвідом роботи бірж; – узагальнення практичних аспектів укладання біржових угод; – опанування методів біржового посередництва; – оцінка стану і тенденції розвитку біржової кон'юнктури; – дослідження кон'юнктури біржового ринку та механізму котирування цін. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст основних нормативних і законодавчих документів, що регулюють здійснення біржової торгівлі; - основні принципи організації та проведення біржових торгів на товарній та фондовій біржах; - функції та завдання посередників на біржі; - технологію формування ланцюга руху замовлення від покупця до продавця на біржі; 	

- основи ф'ючерсної торгівлі;
  - основні види цінних паперів, що обертаються на фондовому ринку та методи оцінки їх вартості;
  - основи діяльності валютних бірж.
- вміти:
- розробляти стратегію поведінки на фондовій і товарній біржах;
  - розраховувати результат від здійснення певних видів біржової діяльності;
  - оцінювати ринкову вартість цінних паперів. Основними цілями вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів, щодо оволодіння навичками з державного регулювання економіки та економічної політики для використання у практичній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Компетентності

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
семінарські заняття	30
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність, освітня програма	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	3	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	семінари	самостійна робота	лекції	семінари	самостійна робота
Тема 1. Суть біржі та її економічна природа	2	4	11	1		16
Тема 2. Еволюція біржової діяльності	2	2	11	1		16
Тема 3. Біржовий товар	2	2	11		1	14
Тема 4. Сучасні міжнародні	4	4	11	1	1	14

біржові ринки						
Тема 5. Основні теорії функціонування ф'ючерсних ринків	2	4	11		1	16
Тема 6. Фундаментальний аналіз біржових цін та курсів	2	2	11		1	16
Тема 7. Технічний аналіз біржових цін	2	4	10	1	1	14
Тема 8. Учасники біржових операцій	2	2	11	1	1	14
Тема 9. Організація біржових торгів	4	2	11	1	1	16
Тема 10. Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами	4	2	11	1		14
Тема 11. Регулювання біржової діяльності	4	2	11	1	1	14
Усього годин	30	30	120	8	8	164

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)				
	Поточне оцінювання та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1		Модуль 2		
	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 поточний контроль	Змістовий модуль 3 Самостійна робота		
	Теми 1-6	Теми 7-11	Теми 1-11	Теми 1-11	
	20	20	10		
50			50	100	
Семінарські заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу.				
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: ЗМ 1. Поточний контроль (1-20 балів). ЗМ 2. . Поточний контроль (1-20 балів). ЗМ 3. Самостійна робота (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.				

7. Політика курсу

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 5 завдань. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до

графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

8. Рекомендована література

1. Біржова діяльність : опорний конспект лекцій [Електронний ресурс] / укладачі А. М. Одарченко, К. В. Сподар, О. О. Лісніченко. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/oporn_kons.pdf.
2. Біржова справа : підруч. / за наук. ред. докт. екон. наук, проф. О. М. Сохацької. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 655 с. Українська біржа, офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ux.ua.
3. Розвиток похідних фінансових інструментів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mybilliardsonline.com/books/-zbrnik_stattei_-_fnansovokreditnij_mehanzm_aktivzac_nvesticinogo_procesu
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua/>.
5. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.znu.edu.ua/science-earth/assets/documents/principles/Pidruchnyk-Pidpryyemnytstvo-torhivlya-birzhova-diyalnist.pdf>
6. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовт. 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

Допоміжні джерела інформації

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>.
2. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі <http://www.me.gov.ua/>.

Викладач

Мацола М.М.